

CUBAKRISEN

Nye ord, sidene 258–263

Norsk	Morsmål	Setning med ordet
en krise		
en atomkrig		
å sette i gang		
å tilhøre		
en eksport		
å inngå (en avtale)		
å plassere		
å nå		
et kupp		
å slå ned		
å oppdage		
en rådgiver		
å holde pusten		
rasende		
en forhandling		
å forhandle		
å fjerne		
en knapp		
å trykke på en knapp		
å ruste ned		
en nedrustning		
å trekke		
trakk		
har trukket		
å bli trukket inn i noe		
en stedfortreder		
selvstendig		
en selvstendighet		
en tilgang		
få tilgang		
å være innblandet i noe		

CUBAKRISEN

Eksempelsetninger med noen nye ord. Sett kryss hvis du forstår setningene.

Ord		Forstår
å sette i gang	Å sette i gang noe betyr å starte noe. Man kan for eksempel sette i gang et arbeid eller et prosjekt.	
å nå	Å nå noe kan bety å komme i riktig tid til noe. Du kan for eksempel nå eller ikke nå bussen. Men ordet kan også bety å komme fram til noe. Rakettene på Cuba kunne nå USA.	
å ruste ned	Å ruste ned betyr å ha færre våpen. USA og Sovjetunionen inngikk avtaler som sa at landene ikke skulle ha så mange rakettanlegg. Senere kom også avtaler som sa at landene skulle ha færre atomvåpen.	
å få tilgang	Å få tilgang til noe kan bety å få adgang til noe. Når du får et passord på skolen, får du tilgang til nettet. USA ville ha tilgang til viktige ressurser i Kongo.	

CUBAKRISEN

Spørsmål til teksten

- 1 Hvor ligger Cuba?

- 2 Hvem eide mye av jorda og industrien på Cuba før Fidel Castro kom til makten?

- 3 Hvordan ville Castro skaffe staten mer penger og større eiendommer?

- 4 Hvorfor ville ikke amerikanerne kjøpe varer, blant annet sukker, fra Cuba?

- 5 Hvorfor inngikk Castro en avtale med Sovjetunionen?

- 6 Hvordan var forholdet mellom USA og Sovjetunionen på denne tiden?

- 7 USA hadde fått lov til å ha rakettanlegg i nærheten av Sovjetunionen. Hvor?

- 8 USA støttet en gruppe som ville ta makten på Cuba. Hvem var med i denne gruppen?

- 9 Hvordan gikk det med kuppforsøket i Grisebukta?

- 10 Hvorfor ba Castro om militær hjelp fra Sovjetunionen?

CUBAKRISEN

11 Amerikanerne oppdaget i 1952 to ting som gjorde dem veldig bekymret. Hva?

12 Hvorfor mente amerikanerne at det var farlig å angripe Cuba?

13 Hva bestemte amerikanerne seg for å gjøre?

14 Hvorfor mente Khrustsjov at amerikanerne ikke hadde rett til å stoppe de sovjetiske skipene der de var?

15 Hvorfor fulgte så mange mennesker over hele verden med på det som skjedde?

16 Krisen endte med at de sovjetiske skipene med raketter om bord snudde. Men sovjet-russerne fikk også amerikanerne til å gjøre noe til gjengjeld. Hva?

17 Hvorfor var det viktig at det kom en direkte telefonlinje mellom USA og Sovjetunionen?

18 Utover på 1960- og 1970-tallet begynte også de to supermaktene å forhandle. Hva forhandlet de om?

CUBAKRISEN

19 Hva betyr «krig ved stedfortreder»?

20 Hvorfor kan vi si at krig ved stedfortreder også ble en viktig del av den kalde krigen?

21 Hvorfor blandet både USA og Sovjetunionen seg inn i hvem som styrte Kongo? Hvorfor var Kongo viktig?

22 Hva skjedde med Lumumba, Kongos første valgte president etter at landet fikk selvstendighet?

CUBAKRISEN

Diskusjonsoppgaver

Snakk sammen. Husk å begrunne meningen deres.

- 1** Fidel Castro nasjonaliserte jord og fabrikker som amerikanerne eide.
 - a** Hvordan ville dere ha reagert på dette hvis dere eide aksjer i et amerikansk firma som ble nasjonalisert?
 - b** Og ville dere ha støttet nasjonaliseringen hvis dere var fattige cubanere?
- 2** Den amerikanske boikotten av Cuba finnes i dag også, den har nå vart i over 50 år. Det betyr at USA ikke kjøper varer fra Cuba. President Obama ønsket å få en slutt på denne boikotten, men Kongressen støttet ham ikke. Hva tror dere president Trump mener om boikotten? Hvorfor tror dere han mener det?
- 3** Tenk dere at dere var 20 år i 1962 og opplevde Cubakrisen. Hva ville dere ha tenkt om denne krisen, tror dere? Hva ville dere ha følt?
- 4** Vet dere om noen konflikter i verden i dag hvor USA og Russland støtter hver sin side i konflikten?
- 5** Krig ved stedfortreder ble også en viktig del av den kalde krigen. Mange afrikanske kolonier fikk selvstendighet under den kalde krigen. Både USA og Sovjetunionen blandet seg inn i det som skjedde i mange av disse landene.
 - a** Hvorfor tror dere USA og Sovjetunionen gjorde dette?
 - b** Hva mener dere om at de gjorde det? Tror dere det hjalp de nye, selvstendige landene?
- 6** Snakk sammen om det som skjedde med Patrice Lumumba, Kongos første valgte president etter at landet ble selvstendig. Hva tenker dere om det som skjedde med ham?